

СТАН РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Л. О. Омелянович, О. Ю. Руденок

*Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
вул. Щорса, 31, м. Донецьк, Україна, 81000.
E-mail: oksanarudенок@rambler.ru*

Отримана 9 листопада 2012, прийнята 21 грудня 2012.

Анотація. У статті визначено напрямки фінансових відносин в системі соціального партнерства. Сформовано систему показників фінансової експертизи соціального партнерства відповідно до визначених напрямків фінансових відносин. Розроблено методичний підхід до проведення фінансової експертизи соціального партнерства. Розраховано рівні зміни запропонованих показників для підприємств торгівлі та промисловості Донецької області. На підставі визначення допустимих змін для оптимального значення розраховано діаметр «ідеальної» множини: підприємства, у якого усі значення показників відповідають нормативним, визначено відстані кожної із одиниць сукупності від «ідеальної» множини. Визначено стан розвитку соціального партнерства на підприємствах торгівлі та промисловості Донецької області за допомогою методу багатовимірної класифікації.

Ключові слова: соціальне партнерство, методичний підхід, фінансові відносини, фінансова експертиза.

СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ДОНЕЦКОЙ ОБЛАСТИ

Л. А. Омелянович, О. Ю. Руденок

*Донецкий национальный университет экономики и торговли
имени Михаила Туган-Барановского,
ул. Щорса, 31, г. Донецк, Украина, 83000.
E-mail: oksanarudенок@rambler.ru*

Получена 9 ноября 2012, принята 21 декабря 2012.

Аннотация. В статье определены направления финансовых отношений в системе социального партнерства. Предложена система показателей финансовой экспертизы социального партнерства в соответствии с определенными направлениями финансовых отношений. Разработан методический подход к проведению финансовой экспертизы социального партнерства. Рассчитаны уровни изменения предложенных показателей для предприятий торговли и промышленности Донецкой области. На основании определения допустимых изменений для оптимального значения рассчитан диаметр «идеального» множества: предприятия, у которого все значения показателей соответствуют нормативным. Определены расстояния каждой из единиц совокупности от «идеального» множества. Определено состояние развития социального партнерства на предприятиях торговли и промышленности Донецкой области с помощью метода многомерной классификации.

Ключевые слова: социальное партнерство, методический подход, финансовые отношения, финансовая экспертиза.

THE STATE OF DEVELOPMENT OF SOCIAL PARTNERSHIP IN THE ENTERPRISES OF DONETSK REGION

Lidiya Omelyanovich, Oksana Rudenok

*Donetsk National University of Economics and Trade named after Michael Tugan-Baranovsky,
31, Schorsa Str., Donetsk, Ukraine, 83050.*

E-mail: oksanarudenok@rambler.ru

Received 9 November 2012, accepted 21 December 2012.

Abstract. The paper identified areas of financial relations in the system of social partnership. Formed Scorecard financial expertise of social partnership in accordance with certain areas of financial relations. Methodical approach to financial expertise of social partnership. The estimated level of change proposed indicators for trade and industry in the Donetsk region. Based on the definition of permissible changes to the optimum value calculated diameter of the «ideal» set: the company, in which all values of the corresponding normative. determine the distance of each population units from the «ideal» set. Definite state of development of social partnership in trade and industry in the Donetsk region using the method of multidimensional classification.

Keywords: social partnership, methodical approach, financial relations, financial expertise.

Постановка проблеми

Останнім часом значна увага приділяється соціальному діалогу між сторонами соціального партнерства. Це обумовлено потребою вирішення багатьох існуючих соціально-економічних та фінансових проблем та необхідністю забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку держави і фінансової стабільності вітчизняних підприємств, а також підвищення добробуту населення країни.

Аналіз досліджень і публікацій

На цей час все частіше досліджуються пріоритети розвитку соціального партнерства багатьма вітчизняними науковцями: К. Бондарчуком [2], Є. Катихінім [3], В. Ковальовим, Є. Атаєвою [4], В. Данюком, В. Петюхом, С. Цимбалюк [6], В. Шедяковим [8] та іншими. Проте на сьогодні недостатньо розглянуті питання, що стосуються визначення стану розвитку соціального партнерства на мікрорівні. А своєчасна і постійна фінансова експертиза дозволить розробляти відповідні напрями удосконалення фінансових відносин в системі соціального партнерства.

Виклад основного матеріалу

Соціальне партнерство має важливе суспільне призначення, яке виражається через функціо-

нування певних інституцій, реалізацію гуманістичних ідей і принципів регулювання фінансових відносин, розробку, обговорення, прийняття і реалізацію конкретних взаємовигідних рішень. У зв'язку з цим у Генеральних угодах між сторонами соціального партнерства визначені основні пріоритетні напрямки їх взаємодії, які передбачають також і необхідність фінансового регулювання або забезпечення таких відносин. Так, вважаємо доцільним виділення фінансових відносин в системі соціального партнерства відповідно до розділів Генеральних угод:

- 1) з приводу сприяння розвитку вітчизняного виробництва;
- 2) у сфері оплати праці;
- 3) у напрямку охорони праці, забезпечення умов праці та відпочинку, охорони навколишнього природного середовища;
- 4) у напрямку соціального захисту працівників і задоволення духовних потреб населення;
- 5) щодо реалізації соціального діалогу.

Відповідно до цих напрямків сформована система показників експертизи соціального партнерства, яка відображає стан його реалізації у конкретний період (табл. 1).

З метою розробки відповідних заходів щодо покращення стану системи соціального партнерства розробимо методичний підхід, який дозволить би на підставі запропонованих показників ($x_j, j = \overline{1, 19}$), дійти висновків про стан

Таблиця 1. Характеристика показників фінансової експертизи соціального партнерства на мікрорівні

Напрямки фінансових відносин	Запропоновані показники
1. Розвиток вітчизняного виробництва для забезпечення продуктивної зайнятості	1.1. Частка заробітної плати в структурі собівартості продукції (x_1)
	1.2. Індекс продуктивності праці ¹ (x_2)
	1.3. Індекс продуктивності трудових ресурсів ¹ (x_3)
	1.4. Індекс рентабельності трудового потенціалу ² (x_4)
2. Оплата праці	2.1. Коефіцієнт фінансової незахищеності найманих працівників (x_5)
	2.2. Коефіцієнт заохочення працівників (x_6)
	2.3. Співвідношення середньої заробітної плати на підприємстві та мінімальної заробітної плати (x_7)
	2.4. Рівень компенсації втрати заробітної плати (x_8)
3. Охорона праці, умови праці та відпочинку, охорона навколишнього природного середовища	3.1. Рівень виробничого травматизму (x_9)
	3.2. Частка витрат на захист навколишнього середовища у загальних витратах підприємства (x_{10})
	3.3. Відповідність умов праці санітарно-гігієнічним нормам (x_{11})
	3.4. Кількість оздоровчих путівок на 1 працівника (x_{12})
4. Соціальний захист працівників і задоволення духовних потреб населення	4.1. Рівень соціального фінансування працівників (x_{13})
	4.2. Рівень охоплення працівників соціальними пільгами (x_{14})
	4.3. Коефіцієнт фінансування навчання працівників (x_{15})
	4.4. Кількість соціальних пакетів на 1 працівника (x_{16})
5. Стан соціального діалогу	5.1. Коефіцієнт охоплення колективно-договірними відносинами (x_{17})
	5.2. Коефіцієнт дотримання договірної дисципліни (x_{18})
	5.3. Рівень підтримки з боку соціальних партнерів (x_{19})

¹ запропоновано на підставі [6],

² запропоновано на підставі [4].

соціального партнерства на конкретних підприємствах торгівлі та промисловості Донецької області.

Стан розвиненості соціального партнерства на мікрорівні визначений за допомогою методу багатовимірної класифікації. Цей метод є одним із класичних методів статистичного аналізу і викладений у працях М. Лагутіна [5], С. Айвазян [1], А. Орлова [7] тощо.

Метод багатовимірної класифікації, як правило, використовується у випадках наявності декількох різнорідних ознак. У цій статті зроблена спроба урахувати вплив кожного із запропонованих показників на загальний стан розвитку соціального партнерства на мікро-

рівні. При цьому здійснюється модифікація представленого методу з метою не стільки визначення кластерів, скільки визначення чисельних значень рівнів розвитку соціального партнерства на сучасних підприємствах.

Розглянемо множину підприємств, які відносяться до різних видів економічної діяльності та визначимо стан розвитку соціального партнерства на них.

Враховуючи відмінності у діяльності підприємств залежно від галузевої приналежності, розіб'ємо множину A усіх підприємств на підмножинності A_1, A_2 . У нашому випадку:

A_1 – множина всіх підприємств торгівлі;

A_2 – множина всіх підприємств промисловості.

Стан соціального партнерства на кожному підприємстві характеризується показниками, сфери зміни та рівні яких задані табл. 2, 3.

Почнемо із виділення у підмножинах A_1, A_2 груп підприємств, відносно яких, виходячи з питань економічного характеру можна зробити експертний висновок щодо прийнятності рівня стану соціального партнерства.

Позначимо підприємства множини A_i за $\{y_{i1}, y_{i2}, \dots, y_{in}\}$, де n – кількість підприємств, $i = 1, 2$. Для цього під $\{y_1, y_2, \dots, y_n\}$ для підприємств торгівлі розуміємо $\{T_1, T_2, \dots, T_{21}\}$, а для підприємств промисловості – $\{P_1, P_2, \dots, P_{23}\}$.

Введемо у розгляд деякий факторний простір A , розмірність якого дорівнює числу показників, які характеризують стан соціально-

го партнерства на кожному підприємстві, тобто «точками» простору A служать досліджувані підприємства, а координатами точок простору A – показники x_j .

Зауважимо, що з точки зору математичного аналізу можна вважати простір A евклідовим, що, у свою чергу, дозволяє знаходити відстань між його точками. Аналіз будемо проводити у 3 етапи за кожним показником окремо.

Нехай кожна одиниця сукупності характеризується ознаками (факторами) x_j , $j = \overline{1, m}$, де m – кількість факторів. При цьому, вважаємо, що кожна одиниця сукупності характеризується однією і тією ж кількістю факторів.

Таким чином, під ознаковим простором розуміємо область варіювання усіх ознак сукупності одиниць, що вивчаються.

Таблиця 2. Рівні показників x_j для підприємств торгівлі Донецької області

Показник	Сфери зміни	Оптимальне значення	Рівні показника			Допустимі зміни для оптимального значення (d_i)
			високий	достатній	низький	
1	2	3	4	5	6	7
x_1	0,04–0,32	0,3	0,02	0,15	0,11	0,014
x_2	0,95–1,057	1,002	0,055	0,002	0,05	0,005
x_3	0,01–1,19	1,014	0,176	0,014	0,99	0,059
x_4	0,77–1,028	1,001	0,027	0,001	0,23	0,0129
x_5	0–0,1	0	0	0,05	0,05	0,005
x_6	0–0,248	0,225	0,23	0,125	0,1	0,0124
x_7	0,38–2,8	1,21	1,59	0,21	0,62	0,121
x_8	0–26,38	0	0	1,54	24,84	1,319
x_9	0–0,01	0	0	0,005	0,005	0,0005
x_{10}	0–0,12	0,01	0,11	0,005	0,005	0,006
x_{11}	0–0,05	0	0	0,025	0,025	0,0025
x_{12}	0	0,7	0	0,4	0,3	0
x_{13}	0–0,04	0,01	0,03	0,005	0,005	0,002
x_{14}	0–0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,006
x_{15}	0–0,12	0,1	0,02	0,05	0,05	0,025
x_{16}	1–1,5	1,02	0,48	0,02	0	0,05
x_{17}	0–1	1	0	0,03	0,97	0,05
x_{18}	0,49–1,02	1	0,02	0,02	0,49	0,0265
x_{19}	0–0,28	0,01	0,27	0,005	0,005	0,014

Таблиця 3. Рівні показників x_{ij} для підприємств промисловості Донецької області

Показник	Сфера зміни	Оптимальне значення	Рівні показника			Допустимі зміни для оптимального значення (d_i)
			високий	достатній	низький	
x_1	0,03–0,37	0,3	0,07	0,15	0,12	0,0155
x_2	0,3–1,89	1,05	0,82	0,04	0,69	0,0723
x_3	0,84–2,15	1,04	1,11	0,03	0,15	0,0595
x_4	0,001–1,161	1,01	1,16	0,01	0,989	0,0527
x_5	0–0,05	0	0	0,024	0,025	0,0023
x_6	0–0,11	0,225	0	0,115	0,1	0,0050
x_7	0,91–2,43	1,25	1,18	0,25	0,08	0,0691
x_8	0–19,64	0	0	3,26	16,37	0,8927
x_9	0–0,1	0	0	0,05	0,05	0,0045
x_{10}	0,01–0,25	0,01	0,24	0,11	0,12	0,0109
x_{11}	0–0,02	0	0	0,01	0,01	0,0009
x_{12}	0–0,71	0,7	0	0,4	0,3	0,0323
x_{13}	0–0,08	0,01	0,07	0,005	0,005	0,0036
x_{14}	0–0,06	0,01	0,05	0,01	0,01	0,0027
x_{15}	0–0,02	0,1	0	0,09	0,01	0,0009
x_{16}	1–1,049	1,01	0,039	0,01	0	0,0022
x_{17}	0,001–1	1	0	0,98	0,01	0,0454
x_{18}	0,84–1,03	1	0,03	0,19	0	0,0086
x_{19}	0–0,02	0,01	0,01	0,005	0,005	0,0009

Отже, кожній одиниці сукупності y_i ставимо у відповідність точку в m -мірному факторному просторі x з координатами $(x_{i1}, x_{i2}, \dots, x_{ij}, \dots, x_{im})$, $i = \overline{1, n}$.

На першому етапі аналізу визначимо діаметр множини A одиниць сукупності.

Розглянемо множину A одиниць сукупності, які задані в ознаковому просторі x . На початку сформуємо матрицю нормованих квадратів кожної з ознак x_j , $j = \overline{1, m}$. За нормуючий множник будемо використовувати виправлену вибірккову дисперсію σ_j , $j = \overline{1, m}$, кожної з ознак x_j .

За вихідну інформацію використаємо таблицю спостережуваних значень ознак (табл. 4). Для цього визначено середнє значення розрахованих показників за останні 5 років (2007–2011 рр.).

Таблиця 4. Спостережувані значення ознак

Одиниці Ознаки сукупності	x_1	x_2	...	x_j	...	x_m
y_1	x_{11}	x_{12}	...	x_{1j}	...	x_{1m}
y_2	x_{21}	x_{22}	...	x_{2j}	...	x_{2m}
...
y_k	x_{k1}	x_{k2}	...	x_{kj}	...	x_{km}
...
y_n	x_{n1}	x_{n2}	...	x_{nj}	...	x_{nm}

Далі розрахуємо вибірккові характеристики для сукупності одиниць $\{y_1, y_2, \dots, y_n\}$, а саме:

- 1) визначимо вибірккові середні спостережуваних значень ознак (показників) x_j за формулою:

$$\overline{x_j} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_{ij}, \quad j = \overline{1, m}; \quad (1)$$

2) розрахуємо вибіркові середні квадратів спостережуваних значень ознак x_j^2 за формулою:

$$\overline{x_j^2} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_{ij}^2, \quad j = \overline{1, m}; \quad (2)$$

3) розрахуємо виправлені вибіркові дисперсії спостережуваних значень ознак x_j за формулою:

$$\sigma_j^2 = \frac{n}{n-1} (\overline{x_j^2} - (\overline{x_j})^2), \quad j = \overline{1, m}; \quad (3)$$

4) розрахуємо нормовані квадрати відхилень спостережуваних значень x_{kj} ознаки x_k для одиниці сукупності y_k , від спостережуваних значень x_{lj} для одиниці сукупності y_l за формулою:

$$\Delta_{jkl} = x_{kj} - x_{lj}, \quad d_{jkl} = \frac{(x_{kj} - x_{lj})}{\sigma_j} = \frac{(\Delta_{jkl})^2}{\sigma_j^2}, \quad (4)$$

$$j = \overline{1, m}; \quad k = \overline{1, n}; \quad l = \overline{1, n}.$$

Візьмемо до уваги, що $d_{jkl} \geq 0$ при будь-яких значеннях індексів j, k, l , а $d_{jkl} = 0$ тоді і тільки тоді, коли $k = l$;

5) заповнимо таблицю нормованих квадратів відхилень спостережуваних значень ознак x_j (табл. 5).

Зазначимо, що кожна з m є симетричною відносно головної діагоналі, тобто:

$$d_{jkl} = d_{jlk}, \quad j = \overline{1, m}; \quad k = \overline{1, n}; \quad l = \overline{1, n}, \quad k \neq l, \quad (5)$$

а, по-друге, на головній діагоналі стоять нульові елементи, тобто:

$$d_{jkl} = 0, \quad j = \overline{1, m}; \quad k = \overline{1, n}; \quad (6)$$

Таблиця 5. Таблиця нормованих квадратів відхилень спостережуваних значень ознак x_j

$y_k \backslash y_l$	y_1	y_2	...	y_n
y_1	0	d_{j12}	...	d_{j1n}
y_2		0	...	d_{j2n}
...
y_n	d_{jn1}	d_{jn2}	...	0

6) визначимо відстань між будь-якими двома одиницями сукупності y_k та y_l , $k = \overline{1, n}$; $l = \overline{1, n}$, $k \neq l$ за формулою:

$$d_{kl} = \sqrt{\sum_{j=1}^m d_{jkl}^2}; \quad (7)$$

7) визначимо діаметр множини одиниць сукупності за формулою:

$$d^* = \max \{d_{kl}, 1 \leq k, l \leq n\}. \quad (8)$$

На другому етапі аналізу визначимо діаметр множини одиниць сукупності, що мають оптимальні характеристики. Будемо називати «ідеальною» множиною таку, яка складається з одиниць, що мають оптимальні характеристики;

8) визначаючи діаметр «ідеальної» множини, виходимо з того, що спостережувані значення ознаки x_j для будь-яких двох одиниць сукупності із даної множини можуть відрізнятися лише на величину, яка дорівнює d_j . Тому відстань між будь-якими двома одиницями сукупності y_k та y_l , $k = \overline{1, n}$; $l = \overline{1, n}$, $k \neq l$, визначимо як:

$$d_{kl} = \sqrt{\sum_{j=1}^m d_{jkl}^2} = \sqrt{\sum_{j=1}^m \frac{d_j^2}{\sigma_j^2}}, \quad k, l = \overline{1, n}. \quad (9)$$

А діаметр «ідеальної» множини тоді визначимо за формулою:

$$d^* = \max \{d_{kl}, 1 \leq k, l \leq n\}. \quad (10)$$

На третьому етапі аналізу визначимо відстані кожної із одиниць сукупності від «ідеальної» множини;

9) позначимо через y^* «центр» «ідеальної» множини, тобто таку одиницю сукупності, характеристики якої в ознаковому (факторному) просторі є оптимальними, при чому оптимальність розуміється виходячи з змістовного аспекту вирішуваної задачі. Відповідно через $(x_1^*, x_2^*, \dots, x_j^*, \dots, x_m^*)$ позначимо координати у факторному просторі x одиниці сукупності y^* . Аналогічно крокам 1)–6) визначимо нормовані квадрати відхилень спостережуваних значень x_{kj} ознаки x_j для кожної одиниці сукупності y_k , $k = \overline{1, n}$ від спостережуваних значень x_j^* для одиниці сукупності y^* .

Для цього додамо у табл. 4 рядок, який відповідає одиниці сукупності y^* та містить її координати $(x_1^*, x_2^*, \dots, x_j^*, \dots, x_m^*)$. Отримаємо табл. 6.

Перейдемо до розрахунку вибірових характеристик для сукупності одиниць $\{y_1, y_2, \dots, y_n, y^*\}$:

Таблиця 6. Спостережувані значення ознак з урахуванням одиниці сукупності y^*

Ознаки Одиниці сукупності	x_1	x_2	...	x_j	...	x_m
y_1	x_{11}	x_{12}	...	x_{1j}	...	x_{1m}
y_2	x_{21}	x_{22}	...	x_{2j}	...	x_{2m}
...
y_k	x_{k1}	x_{k2}	...	x_{kj}	...	x_{km}
...
y_n	x_{n1}	x_{n2}	...	x_{nj}	...	x_{nm}
y^*	x_1^*	x_2^*	...	x_j^*	...	x_m^*

Таблиця 7. Таблиця нормованих квадратів відхилень

Ознаки Одиниці сукупності	x_1	x_2	...	x_j	...	x_m
y_1	d_{11}^*	d_{12}^*	...	d_{1j}^*	...	d_{1m}^*
y_2	d_{21}^*	d_{22}^*	...	d_{2j}^*	...	d_{2m}^*
...
y_k	d_{k1}^*	d_{k2}^*	...	d_{kj}^*	...	d_{km}^*
...
y_n	d_{n1}^*	d_{n2}^*	...	d_{nj}^*	...	d_{nm}^*
y^*	0	0	...	0	...	0

– вибіркові середні ознак x_j дорівнюють:

$$\bar{x}_j = \frac{1}{n+1} \left(\sum_{i=1}^n x_{ij} + x_j^* \right), \quad j = \overline{1, m}; \quad (11)$$

– вибіркові середні квадратів ознак x_j дорівнюють:

$$\bar{x}_j^2 = \frac{1}{n+1} \left(\sum_{i=1}^n x_{ij}^2 + x_j^{*2} \right), \quad j = \overline{1, m}; \quad (12)$$

– виправлені вибіркові дисперсії ознак x_j дорівнюють:

$$\sigma_j^2 = \frac{n+1}{n} (\bar{x}_j^2 - (\bar{x}_j)^2), \quad j = \overline{1, m}. \quad (13)$$

Розрахуємо нормовані квадрати відхилень спостережуваних значень x_{kj} ознаки x_j для одиниці сукупності y_k від спостережуваних значень ознаки x_j^* для одиниці сукупності y^* за формулою:

$$d_{jk}^* = \frac{(x_{kj} - x_j^*)^2}{\sigma_j^2} = \frac{(\Delta_{jk}^*)^2}{\sigma_j^2}, \quad j = \overline{1, m}, \quad k = \overline{1, n}. \quad (14)$$

Нормовані квадрати відхилень представлені у табл. 7.

Визначимо відстань між одиницею сукупності y^* і одиницею сукупності y_k :

$$d_k^* = \sqrt{\sum_{j=1}^m d_{jk}^*}, \quad k = \overline{1, n}; \quad (15)$$

10) розташуємо визначені відстані d_k^* , $k = \overline{1, n}$, в порядку зростання.

В результаті отримаємо таку послідовність відстаней.

$$d_1^* \leq d_2^* \leq \dots \leq d_k^* \leq \dots \leq d_n^*. \quad (16)$$

Помітимо, що послідовність $\{d_k^*\}$, $k = \overline{1, n}$ є перестановкою елементів послідовності $\{d_k^*\}$, $k = \overline{1, n}$;

11) відповідно до отриманої на 10) кроці послідовності $\{d_k^*\}$ упорядкуємо і послідовність одиниць сукупності $\{y_k\}$, $k = \overline{1, n}$ (рис. 1, 2).

Дані рис. 1 дозволяють стверджувати, що стан розвитку соціального партнерства на підприємствах торгівлі Донецької області за період 2007–2011 рр. досяг достатньо високого рівня. Бачимо, що 76,19% підприємств знаходяться у полі високого розвитку соціального партнерства. Це досягається, перш за все, за рахунок виконання домовленостей між роботодавцями та найманими працівниками щодо охорони праці, своєчасності та повноти сплати заробітної плати тощо. Слід також помітити, що значення діаметра таких підприємств більш наближено до достатнього рівня.

Що стосується підприємств, які попали в полі достатнього рівня розвиненості соціального партнерства, то їх частка складає 23,81%. Знаходження у цьому полі пояснюється не надто високим значенням деяких показників, значення яких, проте, є припустимими, або їх низьким рівнем.

Отже, позитивним є те, що усі підприємства торгівлі знаходяться або на високому, або на достатньому рівні розвитку соціального партнерства.

Подібна ситуація спостерігається і на підприємствах промисловості. Жодне із підприємств цього виду економічної діяльності не

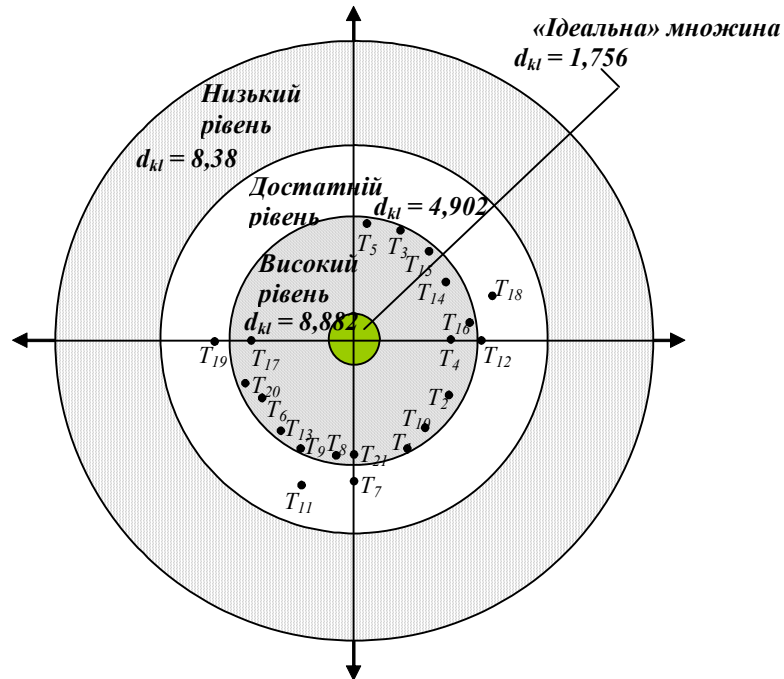

Рисунок 1. Стан розвитку соціального партнерства на підприємствах торгівлі Донецької області за період 2007–2011 рр.

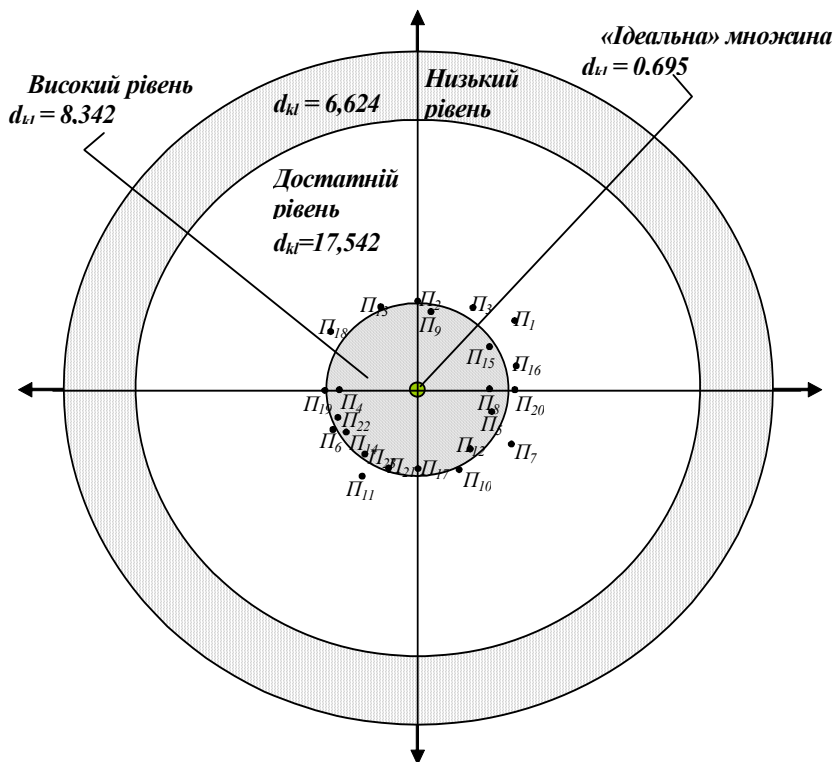

Рисунок 2. Стан розвитку соціального партнерства на підприємствах промисловості Донецької області за період 2007–2011 рр.

знаходиться на низькому рівні розвитку соціального партнерства. При цьому їх частки розподілилися дещо іншим чином – більшість підприємств знаходиться на достатньому рівні (52,17 %), інша ж частина на високому рівні (47,83 %).

Таким чином, проведення фінансової експертизи з використанням цього методичного підходу дозволить сформулювати уявлення про ефективність соціального партнерства на сучасному етапі його розвитку і своєчасно виявити

резерви підвищення ефективності взаємодії сторін.

Висновки

Таким чином, проведення фінансової експертизи з використанням такого методичного підходу дозволить сформулювати уявлення про ефективність соціального партнерства на сучасному етапі його розвитку і своєчасно виявити резерви підвищення ефективності взаємодії сторін.

Література

1. Прикладная статистика: Классификация и снижение размерности [Текст] / С. А. Айвазян, В. М. Бухштабер, И. С. Енюков, Л. Д. Мешалкин. – М. : Финансы и статистика, 1989. – 607 с.
2. Бондарчук, К. Особливості розвитку соціально-трудових відносин в Україні [Текст] / К. Бондарчук // Україна: аспекти праці : Наук.-екон. та суспільно-політ. журнал / НДІ праці та зайнятості населення Мінпраці та НАН України, фірма «Праця». – 2012. – № 4. – С. 26–32.
3. Катихін, Є. О. Соціальний аудит в Україні: історичні тенденції, сучасний стан, виклики та необхідність розвитку [Текст] / Є. О. Катихін // Статистика України. – 2011. – № 1. – С. 77–81.
4. Ковалев, В. Н. Проблемы экономического стимулирования эффективности использования трудового потенциала Донецкой области [Текст] / В. Н. Ковалев, Е. А. Атаева // Экономика промышленности. – 2008. – № 1. – С. 126–129.
5. Лагутин, М. Б. Наглядная математическая статистика [Текст] / М. Б. Лагутин. – М. : БИНОМ, Лаборатория знаний, 2007. – 472 с.
6. Менеджмент персоналу [Текст] : Навч. посіб. / В. М. Данюк, В. М. Петюх, С. О. Цимбалюк та ін. ; За заг. ред. В. М. Данюка, В. М. Петюха. – К. : КНЕУ, 2005. – 398 с.
7. Орлов, А. И. Некоторые вероятностные вопросы теории классификации [Текст] / А. И. Орлов // Прикладная статистика. Том 45 / Под ред. С. А. Айвазяна, З. И. Бежаевой ; Центральный экономико-математический институт. – М. : Наука, 1983. – С. 166–178.
8. Шедяков, В. Є. Розвиток соціального партнерства в контексті постіндустріальних трансформацій трудових відносин [Текст] / В. Є. Шедяков // Экономика України. – 2012. – № 10. – С. 80–91.
9. Бутко, М. Генезис соціальної відповідальності бізнесу та її становлення в Україні [Текст] / М. Бутко, М. Мурашко // Экономика України. – 2009. – Вип. 7. – С. 74–85.
10. Галушка, З. І. Організаційний механізм соціально відповідального бізнесу [Текст] / З. І. Галушка // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 6 (133). – С. 178–183.

References

1. Aivazian, S. A.; Buhstaber, V. M.; Eniukov, I. S.; Meshalkin, L. D. Applied statistics: classification and decrease of dimension. Moscow: Finance and Statistics, 1989. 607 p. (in Russian)
2. Bondarchuk, K. Particularities of development of social and labour relations in Ukraine. In: *Ukraine: aspects of labour*, 2012, Number 4, p. 26–32. (in Ukrainian)
3. Katyhin, E. O. Social compliance audit in Ukraine: historical currents, actual status, opinions and development necessity. In: *Statistics of Ukraine*, 2011, Number 1, p. 77–81. (in Ukrainian)
4. Kovalev, V. N.; Ataeva, E. A. The problems of economical incentive of usage of performance potential of Donetsk region. In: *Industrial Economics*, 2008, Number 1, p. 126–129. (in Russian)
5. Lagutin, M. B. Obvious mathematical statistics. Moscow: BINOM, Laboratory of Knowledge, 2007. 472 p. (in Russian)
6. Daniuk, V. M.; Petiuh, V. M.; Tsybaliuk S. O. et al. Edited by V. M. Daniuk, V. M. Petiuh. Personnel management. Textbook. Kyiv: KNEU, 2005. 398 p. (in Ukrainian)
7. Orlov, A. I. Some probabilistic problems of classification theory. In: *Applied statistics. Tom 45. Edited by S. A. Aivazian, Z. I. Bezhaeva*. Moscow: Science, 1983, p. 166–178. (in Russian)
8. Shediakov, V. E. Development of social partnership for the purpose of postindustrial transformation of labour relations. In: *Economy of Ukraine*, 2012, Number 10, p. 80–91. (in Ukrainian)
9. Butko, M.; Murashko, M. Genesis of social responsibility of business and its start-up in Ukraine. In: *Economy of Ukraine*, 2009, Number 7, p. 74–85. (in Ukrainian)
10. Galushka, Z. I. Organizational works of social and sustainable business. In: *Formation of market relations in Ukraine*, 2012, Number 6 (133), p. 178–183. (in Ukrainian)

Омелянович Лідія Олександрівна – д.е.н., професор, перший проректор, завідувач кафедри фінансів Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Руденюк Оксана Юрївна – старший викладач кафедри фінансів Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Омелянович Лидия Александровна – д.э.н., профессор, первый проректор, заведующий кафедрой финансов Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского.

Руденюк Оксана Юрьевна – старший преподаватель кафедры финансов Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского.

Lidiya Omelyanovich – doctor in economics, Professor, Vice-Rector, Head of the Finance Department, Tugan-Baranovsky Donetsk National University of Economics and Trade. Research interests: fiscal policy, financial relations.

Oksana Rudenok – the senior lecturer, Finance Department, Tugan-Baranovsky Donetsk National University of Economics and Trade. Research interests: financial relations in the social partnership.